

Taloustieteiden tiedekunta

Harvaan asuttu maaseutu – pelkkä raaka-ainevarasto?

KTT Erkki Mäntymaa

Oulun yliopisto

Taloustieteiden tiedekunta

OULUN YLIOPISTO
UNIVERSITY of OULU

Onko vastaus myönteinen?

- O kotimaisen *bioenergian* käyttö laajenee voimakkaasti
- O malminetsintä aktiivisempaa kuin aikoihin; monta uutta *kaivosta* odottaa suhdanteiden paranemista
- O *mökkitonttien* kauppa ennen taantumaa vilkasta ja palautunee samalle tasolle, kun talous piristyy

Kriittisiä kommentteja:

- O ”myydäänkö” maaseudun luonnonvaroja liian *halvalla*?
- O käytetäänkö luonnonvaroja viisaasti siten, että ne tuottavat mahdollisimman paljon tuloja ja hyvinvointia *pitkällä aikavälillä*?
- O otetaanko luonnonvarojen hyödyntämisessä huomioon luonnon *hyödykkeet* ja *arvot monipuolisesti*?

Esityksen tavoite:

- O tarkastella taloustieteen käsittein luonnonvarojen *arvostamisen* ja *järkevän hyödyntämisen* ongelmaa

Mitä ovat luonnonvarat?

- O kaikki luonnon resurssit ja hyödykkeet, jotka tuottavat ihmisille *hyötyä* ja *hyvinvointia*
- O uusiutuvat ja uusiutumattomat
- O lisäksi: *luonnon tarjoamat aistittavat palvelut*
 - markkinattomia ympäristöhyödykkeitä
 - muita kuin perinteisiä raaka-ainearvoja

Hinta ei ole sama kuin arvo

- O markkinoilla *kysyntä* ja *tarjonta* kohtaavat
- O hinta syntyy markkinoilla, jos hyödykkeestä on *niukkuutta*
- O tuotteen *arvo* kuluttajalle määräytyy sen mukaan, kuinka paljon hyötyä hän siitä saa
- O hyödykkeen arvo voi olla paljon *suurempi* kuin sen hinta

Ympäristö hyödykkeenä

- ympäristöresurssit voidaan ajatella *hyödykkeiksi*, koska ne tuottavat ihmisille hyötyä
- monilla ympäristöresursseilla *ei* ole *markkinoita* eikä niille siten muodostu *markkinahintaa*
- siksi ne ovat *markkinattomia* hyödykkeitä
- *hinnattomuus* ei merkitse sitä, että ne olisivat ihmisille arvottomia

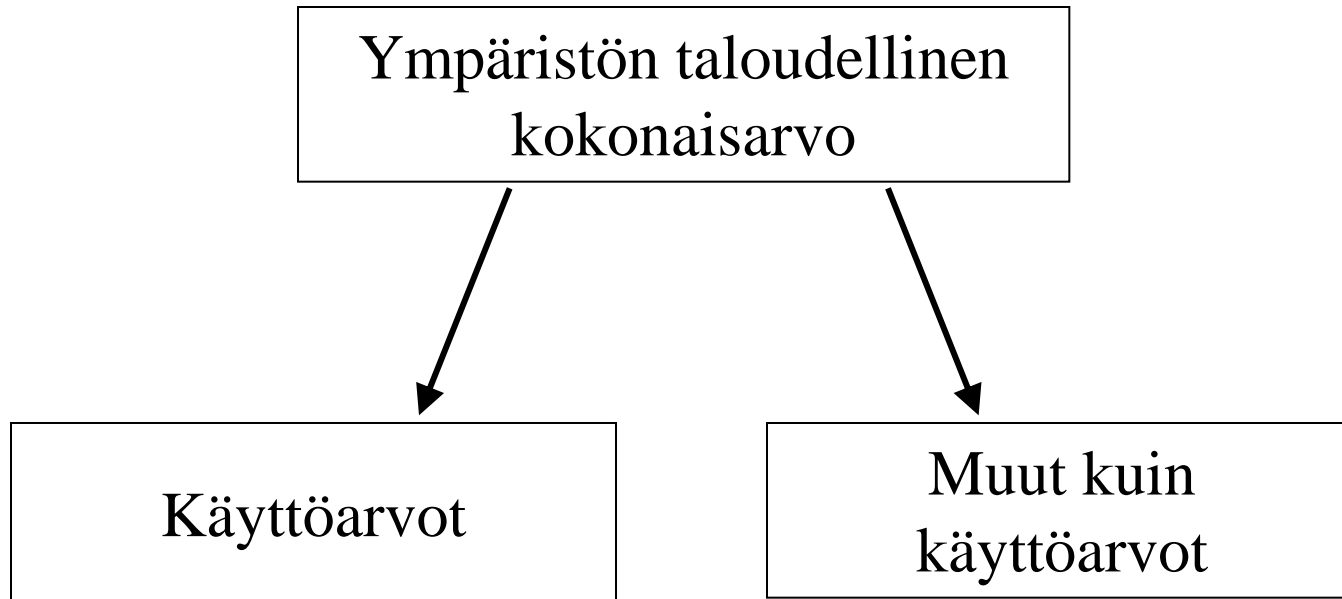

Ympäristöhyödykkeen taloudellisen kokonaisarvo

- O ympäristön taloudellinen kokonaisarvo koostuu *kaikista* niistä *hyödyistä*, joita luonnonvaroista ja luonnonympäristöstä aiheutuu ihmisille
- O ympäristöresursseille on tyypillistä, että *käyttöarvot* eivät kata täydellisesti niiden taloudellista *kokonaisarvoa*
- O huomioitava myös ympäristön *muut arvot*

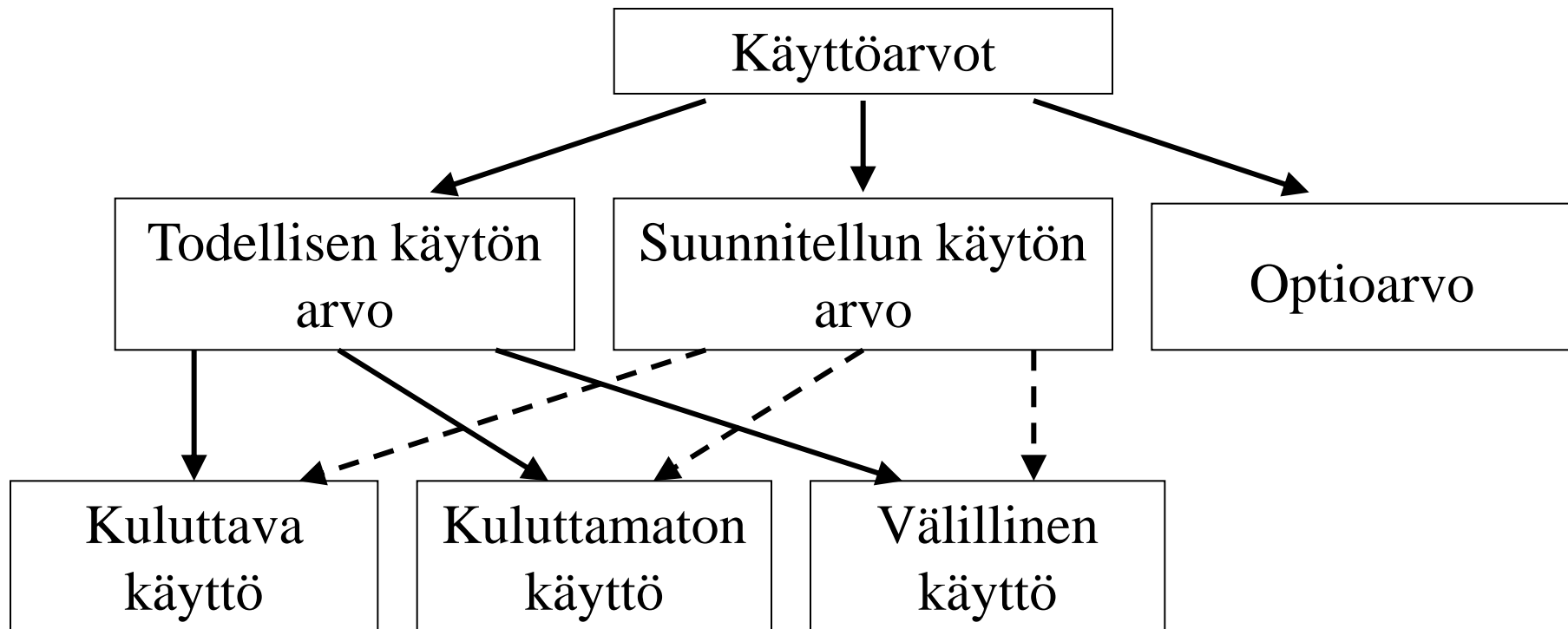

Taloudellisten arvojen luokittelu

Käyttöarvojen luokittelu

Kolme todellisen ja suunnitellun käytön arvon muotoa:

1. Kuluttava käyttö
 - ympäristön *raaka-aineiden* kaupallinen käyttö
 - jotkut virkistykseen liittyvät harrastukset
2. Kuluttamaton käyttö
 - useat *virkistyskäytön* muodot
3. Välillinen käyttö
 - *ei* välitöntä *kosketusta* luonnonympäristön kanssa

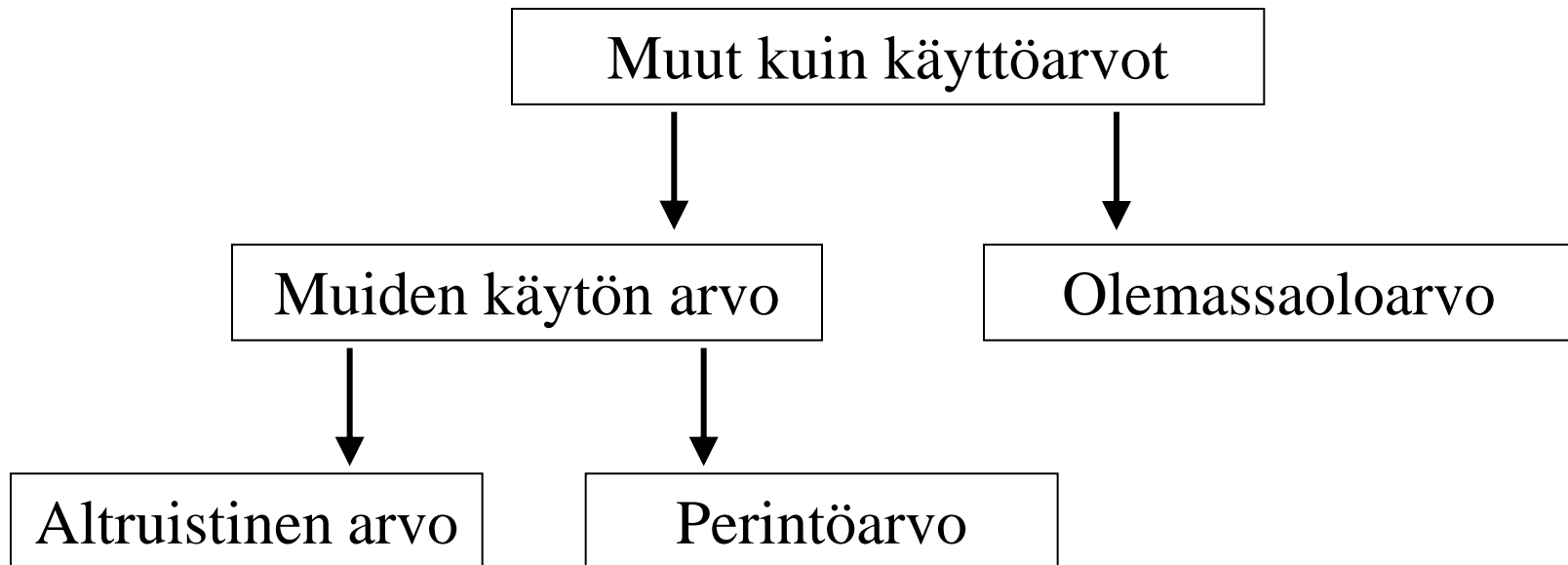

Optioarvo

- O yksilö kokee saavansa hyötyä jostakin ympäristöresurssista, vaikka hän *ei* olisi *varma*, käyttääkö hän sitä tulevaisuudessa
- O jos resurssi on olemassa, ihmisillä on *halutessaan mahdollisuus* käyttää sitä hyväkseen tulevaisuudessa

Muut kuin käyttöarvot

Muiden käytön arvo

- O altruistinen arvo
 - yksilö on huolissaan siitä, onko jokin luonnonresurssi muiden *nykyisin elävien* ihmisten käytettävissä
- O perintöarvo
 - yksilö on huolissaan siitä, onko jokin luonnonresurssi *tulevien sukupolvien* käytettävissä

Olemassaoloarvo

- yksilö arvostaa luontokohdetta vain sillä perusteella, että se *on olemassa*
- yksilöllä voi olla halukkuutta maksaa jonkin luonnonympäristön säilyttämisestä, vaikka siihen *ei* liity mitään omaa tai toisten ihmisten todellista tai suunniteltua *käyttöä*
- sisältää myös luonnon *itseisarvon*
- tyypillisiä olemassaoloarvon lähteitä: *uhanalaiset* lajit ja elinympäristöt

Pohdittavia kysymyksiä luonnonvarojen hyödyntämisessä:

- onko otettu huomioon *kaikki* arvojen muodot?
- onko *maksimoitu* kaikkien arvojen *summaa*?
- arvojen *yhteenlasku*: kenen arvoja lasketaan yhteen?
- heijastavatko tehdyt päätökset kaikkien *kansalaisten* arvoja vai vain päätöksiä tekevän eliitin?
- ajan* huomioiminen: miten verrataan nykyisiä ja tulevaisuuden arvoja toisiinsa?
- miten voidaan ottaa huomioon *tulevien* sukupolvien arvot?
- miten suhtaudutaan *peruuttamattomiin* muutoksiin?

Taloustieteiden tiedekunta

Kiitokset mielenkiinnosta!

OULUN YLIOPISTO
UNIVERSITY of OULU